

Odborné stanovisko

podľa § 1 ods. (2) písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) klient doručil podnet na základe splnomocnenia jeho manželky, v ktorom požiadal Stredisko o odborné stanovisko podľa § 1 ods. (2) písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších právnych predpisov (ďalej ako „zákon o zriadení Strediska“) vo veci namietaného skončenia pôsobenia jeho manželky vo funkcii predsedníčky predstavenstva spoločnosti.

Z obsahu podnetu

Klient v podnete uviedol, že po zvolení predstavenstvom začala jeho manželka pôsobiť ako predsedníčka predstavenstva spoločnosti xxxx (ďalej ako „spoločnosť“). Dňa xxxx sa klientova manželka pred pravidelným týždenným zasadnutím predstavenstva stretla s pánom xxxx, ktorý od januára xxxx pôsobil na pozícii vedúceho novovzniknutého Útvaru xxxx, ktorý ju údajne informoval, že členovia predstavenstva stratili voči nej dôveru a nabádajú ju na vzdanie sa funkcie. V krátkosti ju taktiež údajne informoval o dôvodoch. Z obsahu podnetu taktiež vyplynulo, že následne sa obaja presunuli na plánované zasadnutie predstavenstva, na ktorom klientovej manželke členovia predstavenstva uviedli dôvody pre stratu ich dôvery. Následne počas osobného rozhovoru dal údajne pán xxxx klientovej manželke ultimátum, aby sa o vzdaní funkcie rozhodla extrémne promptne. V zmysle klientom predložených podkladov, jeho manželka si nebola vedomá žiadnych pochybení, ktoré by zakladali relevantný dôvod na vzdanie sa funkcie vo vedení spoločnosti alebo odvolania valným zhromaždením.

Dňa xxxx zaslala klientova manželka primátorovi mesta xxxx list, v ktorom ho poprosila o stretnutie za účelom prediskutovania aktuálnej a naliehavej situácie v spoločnosti. V predmetnom liste uviedla, že na tomto stretnutí by s ním rada prediskutovala návrh na vypísanie transparentného výberového konania na pozície xxxx v súlade so Zásadami výberu členov orgánov v podnikoch xxxx. Ďalej uviedla, že zároveň ho chcela na tomto stretnutí oboznámiť s jej návrhom na bezodkladné odvolanie súčasných členov predstavenstva. Doplnila, že súčasné zloženie predstavenstva spoločnosti, ako aj pozície xxxx, sú v úplnom rozpore s vyššie spomínanými deklarovanými zásadami, keďže obe pozície boli obsadené ako politické nominácie bez výberového konania.

Dodala, že obsadenie oboch pozícií je konkrétne a minimálne v rozpore s deklarovateľnými zásadami v nasledujúcich bodoch: úplne absentujúci výberový proces; členovia predstavenstva nie sú schopní riadiť alebo neriadia jednotlivé oblasti pôsobenia podniku; neprešli nezávislou kontrolou integrity/spôľahlivosti; nespĺňajú ani základnú podmienku zo stanovených Všeobecných kritérií na výber členov predstavenstva; minimálne v jednom prípade je nespĺnené kritérium, ktoré hodnotí kompetentnosť; v prípade transparentného výberového konania, by boli súčasní politickí nominanti, s najväčšou pravdepodobnosťou vylúčení hneď na začiatku; v prijatých zásadách výberu členov orgánov v podnikoch xxxx, kde je spoločnosť explicitne uvádzaná ako jeden zo štyroch subjektov, na ktorý sa tieto zásady vzťahujú, sa taktiež zdôrazňuje pravidlo, aby bol predseda predstavenstva vybraný pre daný podnik aktívne účastný výberového konania zvyšných členov predstavenstva. Klientova manželka v liste dodala vo vzťahu k poslednému bodu, že na tento princíp v prípade spoločnosti nebolo vôbec prihlíadané, keďže ako predsedníčka predstavenstva nebola údajne vôbec prizvaná do procesu výberu dvoch členov predstavenstva. **V predmetnom liste klientova manželka zároveň informovala primátora o jej stretnutí s pánom xxxx dňa xxxx, ako aj o priebehu zasadnutia predstavenstva z totožného dňa.**

Dňa xxxx zaslala klientova manželka primátorovi vyjadrenie k jednotlivým bodom, ktoré jej boli na zasadnutí dňa xxxx vytykané členmi predstavenstva. Vo vyjadrení uviedla, že dôvody, ktoré uviedli členovia predstavenstva, sú vo väčšine prípadov úplne vykonštruované a v prípade, ak by pani xxxx pravdivo a kompetentne zhodnotila svoje pôsobenie, väčšina týchto bodov by tam nemala miesto. Opätovne zdôraznila, že konkrétne pani xxxx, ako aj pán xxxx boli do funkcie členov predstavenstva menovaní a následne ponechaní v rozpore s verejne deklarovateľnými princípmi na transparentné výberové konanie na obsadenie členov predstavenstva xxxx podnikov.

Dňa xxxx zaslala klientova manželka e-mail pani xxxx a pánovi xxxx, v ktorom uvedeným osobám navrhla skončenie jej pôsobenia v spoločnosti vykonať formou dohody o ukončení zmluvy o výkone funkcie člena predstavenstva. Ďalej uviedla, že vzdanie sa funkcie člena predstavenstva a určeného predsedu predstavenstva doručí do spoločnosti dňa xxxx pred konaním valného zhromaždenia. Zároveň dodala, že predsedovi predstavenstva zaniká funkcia ku dňu xxxx, kedy mimoriadne valné zhromaždenie spoločnosti zasadne a prerokuje vzdanie sa funkcie predsedu predstavenstva a zvolí nového predsedu predstavenstva. Dňa xxxx bolo zvolané mimoriadne valné zhromaždenie, ktoré zobralo na vedomie vzdanie sa funkcie predsedníčky predstavenstva a za novú predsedníčku predstavenstva určilo vtedajšiu členku predstavenstva, ktorej odvolanie žiadala klientova manželka u primátora mesta xxxx.

Právne posúdenie z hľadiska dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania

Stredisko pristúpilo v namietanej veci v zmysle § 1 ods. (2) písm. f) zákona o zriadení Strediska k posúdeniu dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších právnych predpisov (ďalej ako „antidiskriminačný zákon“). Diskrimináciou nie je akékoľvek menej priaznivé zaobchádzanie. Porušením zákazu diskriminácie, resp. nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania je iba také menej priaznivé zaobchádzanie, ktorého motívom je vrodená charakteristika, alebo iný zákonom chránený znak nerovného zaobchádzania. Prostredníctvom ustanovenia § 8 vymedzuje antidiskriminačný zákon aj prípady tzv. prípustného menej priaznivého zaobchádzania. K dôvodnému záveru o diskriminácii možno dospieť na základe kumulatívnej identifikácie antidiskriminačným zákonom chránenej oblasti právnych vzťahov, zakázaných dôvodov menej priaznivého zaobchádzania, ako aj definičných znakov jednotlivých foriem diskriminácie. Na základe zisteného skutkového stavu je zároveň nutné vyhodnotiť si otázku toho, či došlo alebo mohlo dôjsť k menej priaznivému zaobchádzaniu.

Prvým krokom právneho posúdenia, ktorý predchádza identifikácii jednotlivých definičných znakov diskriminácie je v zmysle vyššie uvedeného vyhodnotenie otázky, či v namietanej právnej veci vôbec došlo alebo mohlo dôjsť k menej priaznivému zaobchádzaniu.

V predmetnej právnej veci bolo potrebné posúdiť, či klientom namietané skončenie pôsobenia jeho manželky vo funkcii predsedníčky predstavenstva spoločnosti predstavovalo menej priaznivé zaobchádzanie. V zmysle predložených podkladov sa klientova manželka vzdala funkcie ku dňu xxxx, kedy bolo zároveň zvolané mimoriadne valné zhromaždenie, ktoré zobralo na vedomie predmetné vzdanie sa funkcie predsedníčky predstavenstva. Rozhodnutie o skončení jej pôsobenia v spoločnosti bolo v zmysle vyššie uvedeného vykonané na základe vzdania sa funkcie z jej strany. V zmysle § 66 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej ako „Obchodný zákonník“) *„Ak zákon neustanovuje alebo spoločenská zmluva alebo stanovy neurčujú inak, je vzdanie sa funkcie účinné odo dňa prvého zasadnutia orgánu, ktorý je oprávnený vymenovať alebo zvoliť nového člena orgánu nasledujúceho po doručení vzdania sa funkcie“*. V dôsledku uvedeného vzdania sa funkcie klientovej manželky v zmysle § 66 ods. 2 Obchodného zákonníka Stredisko uviedlo, že predmetná forma ukončenia pôsobenia jeho manželky v spoločnosti podľa právneho názoru Strediska nemohla predstavovať menej priaznivé zaobchádzanie vo vzťahu k nej zo strany valného zhromaždenia spoločnosti, nakoľko vzdanie sa funkcie bolo prejavom vôle jeho manželky. Z obsahu podnetu Stredisko zároveň nemohlo dôvodne usudzovať, že vzdaniu sa funkcie jeho manželky predchádzalo menej priaznivé zaobchádzanie zo strany valného zhromaždenia voči nej.

Existencia menej priaznivého zaobchádzania je pritom prvým a základným predpokladom diskriminácie. Bez jednoznačnej identifikácie menej priaznivého zaobchádzania nie je možné dospieť k záveru o diskriminácii. Stredisko v nadväznosti na uvedené konštatovalo, že z obsahu predmetného podnetu z dôvodu, že klientova manželka sa vzdala funkcie v zmysle § 66 ods. 2 Obchodného zákonníka, nie je možné jednoznačne vyvodzovať záver, že zo strany valného zhromaždenia spoločnosti došlo k menej priaznivému zaobchádzaniu vo vzťahu k nej. V zmysle predložených informácií, Stredisku zároveň neboli známe skutočnosti, z ktorých by vyplýval dôvodný záver o menej priaznivom zaobchádzaní vo vzťahu ku klientovej manželke zo strany valného zhromaždenia pred vzdaním sa funkcie.

Z obsahu podnetu zároveň nebola identifikovateľná príčinná súvislosť medzi namietaným menej priaznivým zaobchádzaním a zakázaným diskriminačným dôvodom. O diskrimináciu môže ísť totiž iba v prípade pokiaľ je menej priaznivé zaobchádzanie motivované zakázaným diskriminačným dôvodom. Namietané konanie je preto vždy potrebné posudzovať prostredníctvom požiadaviek stanovených antidiskriminačnou legislatívou a zvážiť, či takéto konanie predstavuje diskrimináciu z niektorého predpokladaného diskriminačného dôvodu alebo nie.

Stredisko v zmysle uvedeného uviedlo klientovi, že na základe skutkových okolností, ktoré predložil a z ktorých vychádzalo pri posudzovaní podnetu, nemožno dedukciou dospieť k záveru, že motiváciou namietaného skončenia pôsobenia jeho manželky vo funkcii predsedníčky predstavenstva bol jeden z diskriminačných dôvodov stanovených v antidiskriminačnom zákone. Zákaz diskriminácie poruší ten, kto s iným zaobchádza alebo by mohol zaobchádzať menej priaznivo z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

Záver

Stredisko na základe posúdenia podnetu a jeho príloh dospelo k záveru, že v právnej veci klientovej manželky nemôže konštatovať, že vôbec došlo k menej priaznivému zaobchádzaniu vo vzťahu k nej zo strany valného zhromaždenia spoločnosti, a to z dôvodu, že k skončeniu jej pôsobenia vo funkcii predsedníčky predstavenstva spoločnosti došlo na základe vzdania sa funkcie v zmysle § 66 ods. 2 Obchodného zákonníka. Na základe predložených podkladov a informácií Stredisko zároveň neidentifikovalo skutočnosti, z ktorých by vyplýval dôvodný záver o menej priaznivom zaobchádzaní vo vzťahu ku klientovej manželke zo strany valného zhromaždenia pred vzdaním sa funkcie. V zmysle

predložených skutočností Stredisko zároveň nedospelo k dôvodnému záveru o príčinnej súvislosti medzi namietaným skončením pôsobenia klientovej manželky ako predsedníčky predstavenstva spoločnosti a zakázaným diskriminačným dôvodom. Stredisko uviedlo, že v namietanom prípade nedospelo ku kumulatívnej identifikácii základných definičných znakov diskriminácie podľa antidiskriminačného zákona, na základe ktorých by konštatovalo dôvodný záver o porušení zákazu diskriminácie.

PhDr. Silvia Porubánová
výkonná riaditeľka